

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Symbolen	5
Overzichtskaart	6
Algemene informatie	8
GPS-tracks en coördinaten van de uitgangspunten	11
Klimaattabel van Ibiza	12
De mooiste wandelingen op Ibiza	15
Landschappen en natuurgebieden	16
Mediterrane flora en fauna	19
Standplaatsen en bezienswaardigheden	26
Reisinformatie	34
Belangrijke telefoonnummers en adressen	35
Enkele woorden Catalaans voor onderweg	38

Het zuiden van Ibiza

1	2.10 uur	Van Platja d'en Bossa naar het strand van Cavallet	40
2	2.00 uur	Rondwandeling Torre de ses Portes	43
3	2.35 uur	Rondom de Cap des Falcó	46
4	2.10 uur	Puig des Jondal, 160 m	50
5	2.15 uur	Sa Talaia, 487 m	53
6	1.30 uur	Es Vedrà en Sa Pedrera	56

Sant Antoni en de westkust

7	2.00 uur	Van de Cala Bassa naar de Platges de Comte	60
8	1.40 uur	Port des Torrent	64
9	1.35 uur	Capella de Sa Talaia, 136 m	67
10	3.20 uur	Cala Llosar	70
11	2.50 uur	Puig Nunó, 258 m	73
12	1.45 uur	De klifkust van Penya Esbarrada	76
13	1.10 uur	Ses Balandres	79
14	2.15 uur	Cala d'en Sardina	82
15	2.30 uur	Cap d'Albarca	85
16	1.50 uur	Rondwandeling Santa Gertrudis – Pou d'en Gatzara	88

Het noorden van Ibiza

17	2.15 uur	Van Illa Blanca naar Es Portitxol	92
-----------	----------	---	----

18	2.00 uur	Naar de schitterende baai van Es Portitxol	94
19	4.50 uur	Grote rondwandeling van Es Portitxol	96
20	1.25 uur	Van Port de Sant Miquel naar Torre des Molar	100
21	2.20 uur	Illa d'en Calders	103
22	1.40 uur	Rondwandeling schiereiland Xarracó	106
23	2.00 uur	Puig des Fornàs, 412 m	109
24	2.30 uur	Rondwandeling Portinatx	112
25	3.00 uur	Rondwandeling Cala de Sant Vicent	116

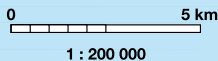
Santa Eulària en de oostkust

26	1.10 uur	Kleine rondwandeling naar de Torre d'en Valls	120
27	2.20 uur	Van Sant Carles naar de Cala Mastella	122
28	2.00 uur	Van Sant Carles naar Es Canar	125
29	2.35 uur	Van Santa Eulària naar de Punta Arabí	128
30	1.00 uur	Puig de Missa	131
31	2.45 uur	Van Santa Eulària naar de Cala Llonga	134
32	1.45 uur	Cap des Llibrell, 220 m	137

Register	140
-----------------	-----

Symbolen

	bereikbaar per bus		kerk, kapel
	horeca onderweg		uitkijktoren
	geschikt voor kinderen		vuurtoren
	plaats met café of restaurant		grot
	café of restaurant		molen
	schuilhut		picknickplaats
	parkeerplaats		uitzichtpunt
	busverbinding		afslag
	bergtop		
	pas, zadel		bron, cisterne
			zwemgelegenheid

Eivissa (Ibiza)

Algemene informatie

Zwaarte

Ibiza is een heuvelachtig eiland met een ruige ondergrond en deels steile rotskloven, zodat maar enkele wandelingen over duidelijke paden en goed begaanbare boswegen verlopen; vaak dient u te beschikken over voldoende (berg)wandelervaring en oriëntatievermogen.

Om een betere inschatting te kunnen maken van de zwaarte van de verschillende wandelingen zijn ze met verschillende kleuren gemarkeerd. Deze dient u als volgt te interpreteren:

Gemakkelijk Daarmee worden wandelingen – geen korte wandelingen – aangeduid, waarvan de route enigszins duidelijk herkenbare paden of boswegen volgt en die een pure wandeltijd van maximaal 2.30 uur bezitten. Het terrein kan eventueel heuvelachtig zijn, maar niet steil hellend of gevaarlijk.

Tamelijk moeilijk Deze wegen en paden zijn af en toe smal of steil, mogelijk ook een beetje geëxponeerd of overwoekerd. Ze vereisen een goede wandeltechniek en op enkele plekken ook een redelijk oriëntatievermogen.

Moeilijk Deze bergpaden en voormalige muilrierpaden zijn vaak smal en steil aangelegd (omhoog en omlaag). Ze kunnen hier en daar geëxponeerd zijn, veel losse stenen hebben of glad zijn. Af en toe hebt u uw handen nodig. Deze routes verlangen ruime (berg)wandelervaring, een goede conditie en een goed oriëntatievermogen.

Wandeltijden en hoogteverschillen

De tijdsaanduidingen hebben betrekking op de pure looptijd van een gemiddeld getrainde volwassene. De ervaring leert dat de echte 'wandeltijd' inclusief oriënteren en rondkijken, botanische en andere verrassingen, fotopauzes en kleine pauzes ruim de helft meer bedraagt. Langere pauzes in baaien of voor bezichtigingen moeten daar nog bij opgeteld worden. Het aangegeven hoogteverschil omvat de som van alle hoogteverschillen tijdens de wandeling inclusief tegenstijgingen.

Voor veel wandelingen is een goede looptechniek vereist.

Herinnering aan het zware werk in de zoutpannen.

Horeca

Bij de inleiding van de desbetreffende wandelingen zijn de horecagelegenheden aangegeven. Het aanbod is natuurlijk afhankelijk van het seizoen en in het winterhalfjaar beperkt. Op Ibiza is er 's zomers bijna in elke zwembad (en veel van de wandelingen hebben een of meerdere daarvan als doel) een kiosk of een beachbar.

Gevaren en uitrusting

Niet alle wandelingen volgen duidelijke paden, zodat de oriëntatie af en toe problematisch kan worden. We raden zeer het gebruik van een GPS-apparaat of een smartphone met een voor GPS-gegevens geschikte app aan (zie ook GPS-tracks). In de beschrijvingen wordt verder speciaal gewezen op terrein zonder paden, klimpassages of gevaarlijke stukken pad, waarvoor u vrij dient te zijn van hoogtevrees. Vaak schiet u langzamer op dan gedacht. Plan daarom steeds voldoende reservetijd en neem voldoende water mee. Bronnen met drinkwater zijn er onderweg niet! Bij stormachtige wind en (zeldzame) zware regenbuien dient u van wandelen af te zien. In het winterseizoen blijven de op het noorden georiënteerde rotsen vaak lang nat en glad. Wandelstokken zijn op de smalle, overwoekerde paden vaak eerder onhandig en op de overige paden niet nodig. Vanwege de dichte vegetatie en omdat er op Ibiza (net als in andere Middellandse Zeegebieden) teken voorkomen, wordt het hele jaar door het dragen van een lange broek aanbevolen.

Padennetwerk en markeringen

Het padennetwerk op Ibiza kan niet tippen aan dat van de bekende wandelgebieden in de Middellandse Zee, zoals Mallorca, Corsica of Kreta. De oorspronkelijke, fraai aangelegde paden en boswegen van de boeren bewoners

Maar weinig routes zijn gemarkeerd.

Maar weinig routes zijn gemarkeerd. Soms wordt dus bij het vinden van het pad een beetje padvindersspuurwerk gevraagd. Geheel betrouwbaar functioneren echter de huidige 'wegwijzers', de GPS-tracks, die het vinden van de routes op Ibiza aanzienlijk vereenvoudigen.

Onderweg ziet u vaak het bordje 'Coto privado de Caza'. Hierbij gaat het niet om een toegangsverbod, maar om een particulier jachtgebied, waar u gewoon doorheen mag wandelen. Dat is anders bij borden als 'Camino Particular' (privé pad/weg) en 'Prohibido el Paso' (doorgang verboden), maar die vindt u op Ibiza relatief weinig.

Veel markeringen hebben slechts een beperkte levensduur.

zijn hier en daar vervallen en overwoekerd, onderbroken door particulier bezit of doorsneden door boswegen. Toch bieden die routes deels geweldige, aantrekkelijke natuurbelevingen. Veel van de paden zijn kustpaden, die direct langs stranden en baaien lopen, of zeer fraai door de rots- en klifkust voeren. De routes zijn meestal niet gemarkeerd, in ieder geval niet continu. Bij opgestelde wegwijzers of markeringspaaltjes gaat het meestal om afzonderlijke acties van een bepaalde gemeente, een uniform systeem is er tot nog toe niet. Zelden behulpzaam, vaak eerder verwarrend, zijn de door plaatselijke wandelliefhebbers aangebrachte kleurige tekens of opgerichte steenmannetjes. Deze eerder pro-

GPS-tracks en coördinaten van de uitgangspunten

Van alle wandelingen uit deze wandelgids kunnen vanaf de website van Uitgeverij Elmar (www.uitgeverijelmar.nl) de GPS-gegevens gratis worden gedownload. Hiervoor hebt u het volgende wachtwoord nodig: RWG1bi2020144. Na het downloaden kunnen de GPX-gegevens op een GPS-apparaat of in een geschikte navigatieapp op een smartphone worden geïmporteerd.

Alle GPS-gegevens werden door de auteurs in het terrein opgenomen. Uitgever en auteurs hebben de tracks en waypoints naar eer en geweten gecheckt. Toch zijn fouten of afwijkingen niet uit te sluiten, bovendien kunnen de omstandigheden ter plekke ondertussen gewijzigd zijn. GPS-gegevens zijn weliswaar een uitstekende hulp bij de planning en navigatie, maar verlangen nog steeds een zorgvuldige voorbereiding, goed oriëntatievermogen en kennis van zaken bij de beoordeling van de desbetreffende (terrein-)situatie. Men moet voor de oriëntatie ook nooit uitsluitend op GPS-apparaat en -gegevens vertrouwen.

Weer en wind

Op Ibiza schijnt op circa 300 dagen in het jaar de zon. Het mediterrane klimaat wordt gekenmerkt door hete, droge zomers en koele winters. Sneeuw valt alleen in uitzonderlijke gevallen en blijft dan zelden meer dan een of twee dagen liggen. De korte overgangsseizoenen kunnen wisselvallig weer hebben. Terwijl op het buureiland Mallorca de Tramuntana, een frisse noordenwind, vaak het weer bepaalt, staat Ibiza meer onder invloed van de Migjorn, een warme woestijnwind uit de Sahara.

Wandelen door het jaar heen

Voorjaar: net als overal aan de Middellandse Zee is het voorjaar op Ibiza de mooiste tijd van het jaar. Op de velden en weilanden zijn de ontelbare wilde bloemen een lust voor het oog en orchideeënliefhebbers komen er aan hun trekken. Maart en april bezorgen het eiland weliswaar nog wisselvallig weer, maar de temperaturen overdag zijn met 17 tot bijna 20 graden uitgesproken mild en ideaal voor wandelen. Het toeristenseizoen begint met Pasen, waarbij het tot in juni op vele plaatsen nog zeer rustig is.

Zandstrandjes en rotskusten met veel uitzicht op zee

Zowel de Cala Bassa als de Platges de Comte (ook Cala Conta genoemd) behoren tot de aantrekkelijkste zwembaaier van Ibiza, en als door een wonder is er daar – afgezien van een paar strandtenten – geen verdere bebouwing. Maar droomstranden kunnen nu eenmaal niet verstoppen, en al helemaal niet op een dergelijk klein eiland als Ibiza. Vanuit de vakantieplaats Sant Antoni zijn de zwembaaier met hun zandstranden per auto en in het vakantie seizoen ook met de lijnbus snel te bereiken, waardoor het er erg druk kan zijn. Maar wie er te voet heen gaat, zal buiten de stranden de rotskust meestal voor zich alleen hebben. Een aangenaam kustpad verbindt de zwemstranden met elkaar, halverwege houdt een oude wachttoren zich al bijna 300 jaar staande.

Beginpunt: Cala Bassa, 5 m. Heenreis met auto of buslijn L7 Sant Antoni–Cala Bassa (15 mei–31 okt. dagelijks ieder uur). Automobilisten slaan van de EI-701 tussen Sant Antoni en Sant Josep nabij Sant Agustí af op een zijweg naar Cala Bassa. Parkeren kunt u op de grote parkeerplaats (‘s zomers betaald parkeren), of voor de baai aan de zijkant van de weg.

Hoogteverschil: nihil.

Zwaarte: gemakkelijke wandeling op kustpaden en rijwegen. Op de heenweg geeft de kustlijn de richting aan, wie op zeker wil spelen neemt dezelfde weg terug. Bij de op de terugweg voorgestelde afkortingen is de oriëntatie niet heel eenvoudig, vooral omdat door terreinwagens en

mountainbikers voortdurend nieuwe paadjes ontstaan. Met de GPS-track behorende bij deze gids vindt u natuurlijk moeiteloos de terugweg.

Variant: wie van de Platges de Comte met buslijn L4 (15 mei–31 okt.) naar Sant Antoni terug wil volgt vanaf de keerplaats achter Sunset Ashram de weg naar de 300 m landinwaarts gelegen bushalte (check van tevoren de dienstregeling).

Horeca: op de Platges de Comte hebt u keus uit meerdere restaurants: het beste uitzicht op het zandstrand en het voor de kust gelegen Illa des Bosc verschaft het terras van Sunset Ashram (www.sunsetashram.com); een goede keuken belooft restaurant S'Illa des Bosc (www.silladesbosc.com).

Vanaf de rotskliffen van Cap de la Bassa komt de Torre d'en Rovira in beeld, op de achtergrond ziet u het eiland Sa Conillera.

Vanaf de rotonde (bushalte) aan het eind van de toegangsweg naar **Cala Bassa (1)** voert een plankenpad naar het sikkelvormige strand. We slenteren langs de waterlijn van de baai tot een strandbar aan het noordeinde van het strand, waarnaast een witte poort staat. Vier treden brengen ons naar het terras van de bar, waarachter een steenslagweg landinwaarts voert (onze terugweg). Maar we slaan nu achter de bar rechtsaf en volgen de vrij hobbelige bosweg door het open bos langs de klifkust. Daarbij kijken we uit op de hemelsbreed op circa 5 km afstand gelegen vakantieplaats Sant Antoni, nog een stuk verder naar het noordwesten herkennen we de als een suikerbrood uit zee oprijzende Cap Nunó (wandeling 11).

Ongeveer vier minuten vanaf de bar slaat links een pad af, maar we blijven verder vlakbij de rand van de steile kust op een pad dat spoedig ophoudt. Min of meer zonder pad lopen we rond het karstplateau van de **Cap de la Bassa (2)**. Daarna stuiten we weer op het uit het bos tevoorschijn komende hoofdpad, dat ons langs bizarre rotskliffen naar de op zichtafstand gelegen **Torre d'en Rovira (3)** brengt. Vanaf de oude piratenwachtpost genieten we van het geweldige panorama op de voor de kust gelegen mini-archipel met de onbewoonde rots-eilanden Illa des Bosc (midden), Sa Conillera (rechts) en S'Espartar (links). Volgens onbevestigde bronnen moet op Sa Conillera de historische veldheer Hannibal ter wereld zijn gekomen, waarschijnlijker is echter dat hij in Carthago werd geboren.

Vanaf de wachttorens blijven we dicht langs de rand van het rotsplateau, ruim

De piratenuitkijkpost Torre d'en Rovira.

tien minuten later komen we bij een **rotsbaai**, waar een ladder omlaag voert. We onthouden deze plek voor de terugweg. We gaan verder langs de rand van de klifkust, waarin een paar boothuizen een plaats gevonden hebben. Het pad komt spoedig uit op een rijweg. We lopen daarop langs restaurant Ses Roques en bereiken na het restaurant S'Illa des Bosc de eerste van de kleine zandstranden van de **Platges de Comte (4)**. Een volgende turkoois kleurige baai ligt achter

de Sunset Ashram, die met zijn ruime terras garant staat voor een geweldig uitzicht op de Illa des Bosc. Bij voorkeur verschijnt men daar rond zonsondergang. Vanaf de stranden van Comte lopen we naar de **rotsbaai** met de ladder terug. Voor zover we dan niet op de bekende heenweg naar Cala Bassa willen teruglopen, nemen we daar rechts de brede aarden weg die landinwaarts voert, en die als mountainbikeroute is aangegeven. Zowel de landtong Punta de sa Torre maar ook de Cap de la Bassa worden daarbij afgesneden, zodat de looptijd iets

Veelzijdig kustlandschap voor het eiland s'Illa des Bosc.

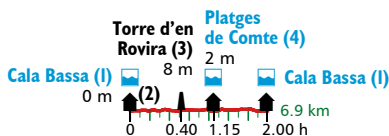

Platges de Comte.

korter uitvalt. Maar zodra we de kust de rug toekeren, wacht ons een breed vertakt padennet, waarin de oriëntatie niet eenvoudig is.

We keren ons dus vanuit de rotsbaai landinwaarts. De veelbereiden piste beschrijft een S-bocht, eerst naar links, dan naar rechts. Zo bereiken we na vier minuten een splitsing, waarop we schuin rechts aanhouden en korte tijd later een **kruispunt (5)**, waar we links afslaan. Vier minuten later kiezen we weer het linker pad: een brede bosweg. Vlak nadat de zee weer in beeld komt, houden we rechts aan en komen uit op de heenweg. De landtong met de Torre d'en Rovinar ligt dan al achter ons. We klimmen over de kleine heuvel, die we nog van de heenweg kennen, en kiezen daar, waar het pad weer afdalt, het rechter spoor. Min of meer steeds rechtdoor brengt het ons op het pad naar de strandbar aan de **Cala Bassa (1)** en naar de parkeerplaats, respectievelijk de bushalte terug.

Prachtige kustwandeling met een extra ommetje naar een plek met rotstekeningen uit de vroege geschiedenis

Deze wandeling begint bij de onbebouwde dubbele baai Cala Salada, die met zijn glasheldere, smaragdgroene water en met dennen begroeide oevers geheel voldoet aan het clichébeeld van de Middellandse Zee. Sprookjesachtig mooi is ook de slechts over een rotspad bereikbare Cala Saladeta. Een zijpad voert naar een grot onder een steile rotswand, waarin vermoedelijk door de Feniciërs sporen zijn achtergelaten.

Beginpunt: Cala Salada, 2 m. Volg vanuit Sant Antoni de hoofdweg richting Santa Agnès en sla na 2 km linksaf naar Cala Salada. Er is geen busverbinding, maar vanaf Sant Antoni is een taxi voor de in totaal slechts 5 km lange rit niet duur.

Hoogteverschil: 470 m stijgen en dalen.

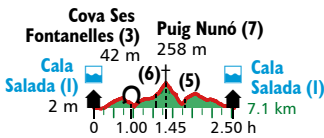
Zwaarte: de wandeling begint met een

beetje klauteren over de gladde rotsen boven zee. Een groot deel van de wandeling verloopt op onverharde wegen, de beklimming van de Puig Nunó op een steil pad. Neem genoeg drinkwater mee en spullen voor een zwempauze.

Horeca: aan de Cala Salada ligt het gelijknamige restaurant.

Vanaf Cala Salada klimmen we over de rotsen naar de schitterende naburige baai.

Aan de noordrand van de **Cala Salada (1)** lopen we voor een stenen huis een paar treden omhoog en klimmen over de rotsen naar de naburige baai. Pas op: sommige stenen zijn erg glad afgesleten, zodat u gemakkelijk kunt uitglijden! Na enkele

minuten kunnen we genieten van de wunderschone **Cala Saladeta (2)**. 's Morgens is het hier nog erg rustig, maar op zijn laatst tegen de middag wordt het erg druk en wordt er veel naakt gecreëerd.

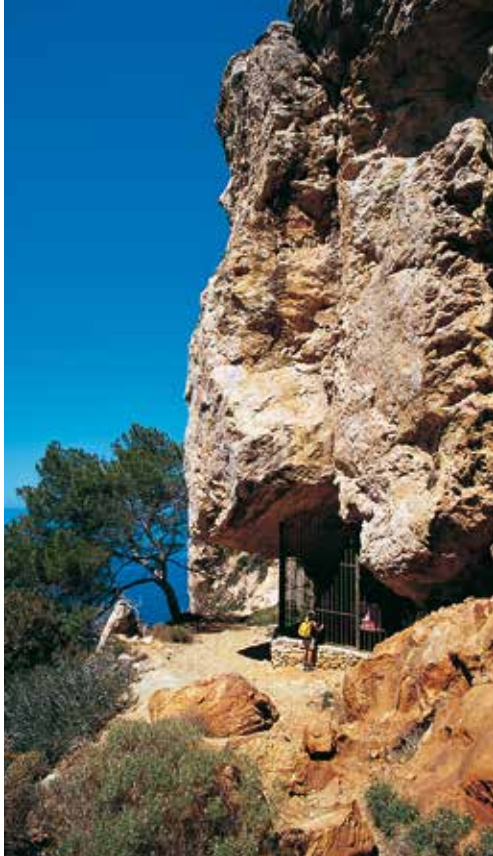
Aan het eind van de smalle zandstrook klimmen we twee meter de stenige helling op en lopen we enkele meters boven zee langs het hek van een omheind terrein. Het hek buigt spoedig naar rechts omhoog, maar we lopen op het pad nog een paar meter verder en dan eveneens rechts steil de helling op. Na een korte klim komen we op een steenslagweg, die we rechts volgen, alleen nog licht stijgend door het open bos. Op het verdere verloop passeren we nog twee opritten naar finca's. Vijf minuten later, in een lichte bocht naar rechts, zien we links een vaag pad. Dit volgen we 100 m tot aan de rand van de klifkust, waar we uitkijken op het als een grote rotsbrug in zee geschoven schiereiland Sa Foradada ('de doorboorde'). We volgen de klifrand naar rechts en passeren een kniehoge muur van gestapelde stenen. Op de dan volgende

afdeling vlakbij de rand van de helling kunnen we de ronde opening in het schiereiland herkennen, voor ons kijken we uit op de niet minder imposante Cap Nunó. Het pad versmalt spoedig tot een stenig paadje, tot we uiteindelijk de onder een loodrechte rotswand gelegen **Cova Ses Fontanelles (3)** bereiken. De ingang tot de slechts twee bij twee meter grote grot wordt afgesloten door een metalen hek, waarachter twee rotstekeningen uit de pre-Romeinse tijd zijn te herkennen. De tand des tijds knaagt echter sterk aan de nauwelijks nog herkenbare rotstekeningen. Vanaf de grot kan op een trappenpad naar **zee (4)** worden afgedaald. Een goede zwemplek mogen we niet verwachten, maar de rotsen onderaan de overhangende rotswand vormen een zeer romantische pauzeplaats.

Vanaf zee klimmen we weer terug omhoog en slaan boven linksaf op een pad, dat ons wegvoert van de klifrand. Na drie minuten komen we op een **splitsing (5)**, gemarkeerd met een blauwe steen. We volgen de rijweg naar links (rechts is onze terugweg). We komen langs een landgoed met mooie stenen muurtjes en bereiken na een bord 'verboden toegang' de **Can Sisi (6)**, 140 m. Ter hoogte van de garage van de villa slaan we rechtsaf op een stenig karrenpad, dat dadelijk een cisterne passeert. Het voert relatief steil omhoog, na ruim 200 m wijst rechts een steenmannetje ons een pad. We klimmen op het veelgelopen, maar verder tamelijk steile pad omhoog naar de zuil op de top van de beboste **Puig Nunó (7)**, 258 m. Vanaf de zuil op de top lopen we na een pauze weer op de bekende weg omlaag naar de grote **splitsing (5)** en wandelen dan links op de rijweg verder. Na drie minuten passeren we aan de linkerhand

een villa en komen op een volgende splitsing. Hier nemen we de linker weg, die nog een keer kort stijgt. Na 250 m gaan we rechtdoor en wandelen dan steeds op de hoofdweg blijvend in een dal omlaag, waar we uiteindelijk de toegangsweg naar **Cala Salada (1)** bereiken. Rechts houdend komen we na krap 200 m weer bij de parkeerplaats in de baai.

De Cova Ses Fontanelles ligt verborgen onder een loodrechte rotswand.